

31 maart 2012
De Schakel
Oranjelaan 10, Nijkerk

6 PE-punten
(categorie a t/m d)

MEERTALIGHEID

Wetenschap en praktijk

Meertaligheid is een onderwerp dat alle tolken en vertalers raakt. Zij zijn per definitie meertalig, en voeren hun werk uit in meertalige situaties. Het is ook een onderwerp waarover regelmatig een beroep op de kennis van tolken en vertalers wordt gedaan. Voor velen is die deskundigheid vooral gebaseerd op eigen ervaring. Met deze studiedag biedt KTV wetenschappelijke informatie over meertaligheid.

Het seminar omvat een lezing over psycho- en neurolinguïstische aspecten van meertaligheid en een tweede over sociale en politieke aspecten.

In de middag vier praktijksessies waarin gefocust wordt op situaties waarin meertaligheid een dominante rol speelt. Bijvoorbeeld de situatie dat een logopedist een tolk vraagt hoe hij het taalgebruik beoordeelt van een kind in de moedertaal, terwijl de ouder van het kind de tolk om advies kan vragen over de meertalige opvoeding van het kind. Of de situatie dat een cliënt continu wisselt tussen zijn moedertaal en het Nederlands tijdens een tolkgesprek; hoe komt dat en welke aspecten hebben daar invloed op?

Een dag boordevol interessante kennis, belangstellenden overgedragen door boeiende en zeer ervaren sprekers!

KTV heeft het programma samengesteld in samenwerking met De Taalstudio.

PROGRAMMA

8:45	Aankomst en registratie	12:10 - 13:30	Lunch
9:30 - 10:40	Psycho- en neurolinguïstische aspecten van meertaligheid	13:30 - 15:00	EERSTE RONDE PRAKTIJKSESSIES
10:40 - 11:00	Pauze	15:00 - 15:30	Pauze
11:00 - 12:10	De omgang met taaldiversiteit in Nederland en Europa	15:30 - 17:00	TWEEDE RONDE PRAKTIJKSESSIES
		17:00	Afsluiting en borrel

Inschrijven: www.ktv-kennisnet.nl

E-mail: info@ktv-kennisnet.nl

Telefoon: 085 87 86 269

Prijs: € 225,00 excl. BTW

DEZE DAG IS VOOR IEDEREEN TOEGANKELIJK

LEZINGEN

Prof. dr. Niels O. Schiller | Prof. dr. Guus Extra

1ste lezing: Psycho- en neurolinguïstische aspecten van meertaligheid

Taal is een van de meest complexe cognitieve functies van de mens. Bij de geboorte hebben we nog geen taal, hooguit de cognitieve predispositie om een taal te leren. Maar hoe verwerven we taal? En hoe begrijpen we taal? En hoe zetten we gedachten om in verbale uitingen? Dat zijn basisvragen van psycho- en neurolinguïstisch onderzoek. Ik zal kort ingaan op wat we inmiddels wel en wat we nog niet precies weten betreffende deze functies en processen. Daarna zal ik ingaan op de vraag hoe al deze functies en processen er uit zien als we niet één, maar meerdere talen spreken. De meeste mensen wereldwijd zijn inmiddels waarschijnlijk meertalig. Daarmee is meertaligheid niet meer een uitzondering. Ik zal onderzoek naar meertaligheid bespreken om te laten zien wat we over psycho- en neurocognitieve functies van meertalige taalverwerking inmiddels weten.

Over de spreker

Prof. dr. Niels O. Schiller (1969) is sinds 2006 als hoogleraar psycho- en neurolinguïstiek verbonden met het Leiden University Institute for Linguistics (LUCL) en het Leidse Institute for Brain and Cognition. De focus van zijn onderzoek ligt op psycho- en neurolinguïstische aspecten van syntactische, morfologische en fonologische verwerking bij één- en meertalige spraakproductie.

2de Lezing: De omgang met taaldiversiteit in Nederland en Europa

In zijn presentatie belicht prof. em Guus Extra de meertalige samenleving tegen de achtergrond van de publieke debatten over globalisering en integratie in Nederland en Europa. Hij gaat in op de belangrijkste actoren in de omgang met taaldiversiteit, in het bijzonder het gezin, het onderwijs en de politiek. Dan komt het Europees perspectief aan de orde, met de rol van Engels als lingua franca naast andere talen (nationale en regionale talen en talen van immigranten). Verder gaat hij dieper in op de relatie tussen taal en identiteit. Daarbij komen vier criteria ter sprake aan de hand waarvan mensen zichzelf en anderen definiëren en identificeren: nationaliteit, geboorteland, etniciteit en thuistaal. Zijn betoog eindigt met een pleidooi voor de bevordering van drietaligheid voor alle leerlingen, in lijn met pleidooien van de Europese Unie.

Prof. dr. Guus Extra is emeritus hoogleraar Taal & Minderheden aan de Letteren faculteit van de Universiteit van Tilburg. Van 1998-2008 was hij voorzitter van Babylon, Centre for Studies of the Multicultural Society. Guus Extra heeft veelvuldig onderzoek gedaan en gepubliceerd over tweede taalverwerving, gebruik/onderhoud/verlies van de eerste taal bij minderheden en over meertaligheid en onderwijs, zowel op landelijk als Europees niveau.

PRAKTIJKSESSIES

Drs. Mirjam Blumenthal | dr. Maaike Verrips | drs. Mohsen Edrisi | prof. dr. Monica Schmid

1 Diagnostiek en behandeling van taalstoornissen bij meertalige kinderen, en de begeleiding van hun vreemdtalige ouders

In deze workshop ziet u eerst beelden waarin de tolk aan het werk is bij de taaldiagnostiek. Daarna volgt een inleiding over de context, het doel, en de werkwijze bij deze diagnostiek. De kenmerken van een ideale tolk voor dit werk worden benoemd. Ten slotte discussiëren wij aan de hand van een aantal stellingen over de (grenzen van) de taak van de tolk, en is er gelegenheid om vragen te stellen.

Mirjam Blumenthal is logopedist en psycholoog, sinds 2008 werkzaam als senior onderzoeker Culturele en Linguïstische Diversiteit bij de afdeling Expertise en Innovatie van Koninklijke Kentalis. Zij is tevens auteur van het boek 'Meertalige ontwikkeling', uitgegeven bij ACCO. In 2006 ontwikkelde zij een cursus voor tolken rond het thema taaldiagnostiek, die met subsidie van ZonMw werd uitgetoetst en door de deelnemende tolken enthousiast werd ontvangen.

2 Meertaligheid in het gezin

Meertaligheid is in veel migrantengezinnen in Nederland een vanzelfsprekendheid, ook al wordt meertaligheid door anderen vaak geassocieerd met onderwijsachterstanden. Ouders spreken vaak het liefst met kinderen in hun moedertaal, omdat dit de taal is waarin zij zich het beste kunnen uitdrukken. Zij willen hun kinderen ook de taal en de cultuur van hun vaderland meegeven. Jonge kinderen kunnen uitstekend meer dan een taal vloeiend leren spreken en uit onderzoek blijkt dat vroege meertaligheid ook andere cognitieve voordelen heeft. In deze workshop wordt informatie gegeven over wetenschappelijk onderzoek, en is er veel ruimte voor het uitwisselen van ervaringen uit de praktijk.

Maaike Verrips is linguïst en oprichter van De Taalstudio. Ze studeerde Algemene Taalwetenschap aan de Universiteit van Amsterdam en specialiseerde zich in de psycholinguïstiek en de sociolinguïstiek. Ze schreef 'De Taal van je Kind' en was nauw betrokken bij de documentaireserie Oetsiekoetsie. Zij houdt zich de laatste jaren vooral bezig met taalanalyse in de asielpprocedure en meertalige taalvererving.

3 Meertaligheid in psychiatrische diagnostiek

Bij psychiatrische diagnostiek gaat het om het vaststellen van mentale (dis)functies en de gevolgen daarvan in het leven van de patiënt. Een adequate vaststelling van de onderzochte beperkingen is ook cruciaal voor het plannen van een goede behandeling. Het diagnostische proces kan echter belemmerd worden wanneer de patiënt in zijn dagelijks leven op een actieve manier beschikt over meertalig denken. Denk hierbij aan menig migrant of vluchteling.

De spreker zal vanuit een psychodynamisch perspectief uiteenzetten hoe meertaligheid de presentatie en de beleving van mentale conditie kan beïnvloeden met als gevolg dat de diagnosticus een gewijzigd beeld kan krijgen over wat een patiënt ervaart.

Drs. Mohsen Edrisi is klinisch psycholoog/psychotherapeut, directeur GGZ Divers, opleider en hoofddocent psychotherapie GZ-opleidingen bij RINO Utrecht.

4 Taalvererving en taalverlies

De veronderstelling dat kinderen hun moedertaal nooit meer verliezen klopt niet. Daardoor worden asielzoekers soms ten onrechte geweerd, als zij volgens de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) hun afkomst niet kunnen bewijzen door de taal te spreken van hun geboorteland. Vooral als het gaat om kinderen die voor hun twaalfde jaar hun land en hun taal achter zich hebben gelaten, bestaat de kans dat zij die taal al na een paar jaar helemaal vergeten zijn.

Bij taalverlies en taalvererving spelen verschillende aspecten een cruciale rol. In deze sessie worden deze aspecten op interactieve wijze besproken.

Prof. dr. Monika S. Schmid is hoogleraar Engelse Taalkunde aan de Faculteit Letteren van de Rijksuniversiteit Groningen. Haar onderzoek richt zich op tweetaligheid, in het bijzonder op het fenomeen van het verlies van de eerste taal.